

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Svar på høring - nytt finansieringssystem i UH-sektoren

Vi viser til høringsbrev av 8. 1.15 om fremtidig finansiering av universiteter og høyskoler.

UiT- Norges arktiske universitet (UiT) stiller seg positiv til det fremlagte forslaget til nytt finansieringssystem fra ekspertgruppen, både når det gjelder innretning og struktur. UiT er av den formening at modellen ivaretar både de overordnede målene for sektoren slik de er uttrykt i sektormålene med tilhørende styringsparametere, og den autonomi institusjonsstyrene må ha for å ivareta sin egenart og profil og å utvikle egne strategier. UiT er også av den oppfatning at Regjeringens ambisjoner om økt kvalitet i forskning og utdanning ivaretas på en tilfredsstillende måte i fremlagte forslag.

UiT vil også fremheve at den foreslåtte modellen fremstår som transparent og vil kunne tilpasses institusjonsinterne formål med små tilpasninger. Med hovedvekt på åpne budsjетtrammer i resultatkomponentene vil modellforslaget også ha den nødvendige forutsigbarhet for å kunne planlegge utviklingen over lengre tidshorisonter.

Basisfinansieringen

UiT er tilfreds med at basiskomponenten i hovedsak foreslås videreført som tidligere. En forutsigbar basisfinansiering sikrer institusjonens handlingsrom og mulighet for egne prioriteringer som støtter opp under institusjonens profil. Den gjenspeiler også institusjonenes ulike oppgaveportefølje hvor en betydelig andel av ressursene går med til vedlikehold og oppgradering av infrastruktur, bygg og museumsvirksomhet.

Institusjonen er avhengig av en forutsigbar finansiering, som er av stor betydning i videre strategisk planlegging av virksomheten.

For sektoren som helhet tror vi ikke at et system som har som hensikt å omfordele basis vil være det riktige verktøyet for å nå målet om økt kvalitet i forskning og utdanning, ei heller for å nå målet om å bygge flere verdensledende miljøer. Det er et langsiktig arbeid å bygge verdensledende miljøer og i dette arbeidet er grunnforskningen og den nysgjerrigdrevne forskningen helt avgjørende for at vi som nasjon skal lykkes.

Resultatkomponentene

UiT er positiv til forslaget om at flere av insentivene som tidligere var en del av RBO (lukket ramme) flyttes over i åpen ramme. Dette gir større forutsigbarhet, og et kraftigere insentiv til fagmiljøene.

Studieinsentivene

UiT vurderer det som fornuftig å innføre et insentiv for kandidatproduksjon. Dette er kanskje det eneste tenkelige insentivet i finansieringssystemet som kan bygge opp under utdanningskvalitet og gjennomstrømning.

Det er i ekspertutvalgets rapport foreslått at kandidater på henholdsvis bachelor og mastergrad skal gi uttelling. Det er imidlertid ikke redegjort nærmere for insentiv for integrert master (5 år).

UiT støtter både at det blir en egen kategori for avlagte doktorgrader og kandidater fra Program for kunstnerisk utviklingsarbeid under indikatoren «uteksaminerte kandidater» og at denne får en åpen budsjettamme.

UiT vurderer det også som positivt at det innføres færre kategorier i studiefinansieringen og at endringene første år kalibreres mot basis. Imidlertid bør det gjøres en nærmere vurdering av nivået mellom høyeste og laveste kategori, hvor f.eks kostnadskrevende utdanninger bør vektas høyere. Dette omfatter studier med stort innslag av praksis som innenfor deler av helseutdanningene og lærerutdanningene, i tillegg til utdanninger med tung infrastruktur som ingeniør,- medisin,- tannlege- og kunstutdanningene.

Det er også positivt at studentutveksling videreføres som insentiv. For en ytterligere stimulering til studentutveksling kan det vurderes om utvekslingskomponenten bør være høyere enn verdien av normal studiepoengproduksjon hjemme.

Ansattmobilitet

UiT støtter forslaget om å innføre insentiv for ansattmobilitet blant yngre forskere og at gruppen foreslår at varigheten til oppholdet skal være minimum 5 måneder. Dette bygger oppunder et allment strategisk ønske om å styrke internasjonaliseringen.

EU- indikator

Ekspertgruppens forslag om å sette en sats på én krone per mottatt krone fra EU og at det blir en åpen ramme for EU-insentivet, støttes av UiT. Det er viktig at det på nasjonalt nivå stimuleres til sterkere internasjonalt samarbeid og deltakelse i EUs rammeprogram. Norge har en mindre pro rata andel av ERC-søknadene enn sammenlignbare land. For å motivere til innsats på denne arenaen og å styrke innsatsen ytterligere mot å bygge verdensledende forskningsmiljøer, er det ønskelig at dette insentivet forsterkes.

Publisering

UiT mener at dagens publiseringsindikator har fungert godt som et insentiv på institusjonsnivå. Indikatoren er relativt enkel å forvalte ved institusjonene, har vært med på å bidra til bedre dokumentasjon av forskningsvirksomheten ved institusjonene og har derigjennom styrket fokuset på publisering som et verktøy for kunnskapsformidling. Ekspertgruppen foreslår en sterkere vekting av publikasjoner på nivå 2 og utprøving av en sentral pott til premiering av publiseringer i særlig anerkjente tidsskrifter. UiT har over lang tid satset sterkt på open access publisering, og ser at innføring av et nivå 3 og styrking av vekten av publikasjoner på nivå 2 vil motvirke en utvikling som

internasjonalt i økende grad går mot open access publisering. En av de største innvendingene mot dagens publiseringsindikator har vært skillet med nivå 1 og 2 og manglende transparens i beslutningene knyttet til hvilke tidsskrifter/forlag som får være på nivå 2. UiT ønsker av disse årsaker verken sterkere vektning av publikasjoner på nivå 2 eller innføring av et nivå 3. Vi ser heller ikke noen grunn til å prøve ut en sentral pott til premiering av publiseringer i særlig anerkjente tidsskrifter.

For at det skal være mindre disinsentiver mot samarbeid og medforfatterskap foreslår ekspertgruppen videre at forfatterandeler bør regnes ut ved å dele på kvadratroten av antall forfattere. Vi forstår hensikten med denne justeringen, men synes ikke løsningen er god. Hovedinnvendingen vår er at publiseringsindikatoren først og fremst er en insentivmodell på institusjonsnivå, og at man med denne justeringen gjør at en publikasjon vil få ulik uttelling i modellen avhengig av hvor mange forfattere som er med. Modellen blir i tillegg unødig komplisert.

Siteringer vil etter vårt syn gi et bedre mål på kvaliteten til den enkelte publikasjon enn dagens inndeling i nivå 1 og 2. UiT mener at en godt utviklet siteringsindikator i kombinasjon med et en enkel publikasjonsindikator vil kunne møte mange av de utfordringene som er skissert over. En vektning av en publikasjon i forhold til dens antall siteringer i et tidsvindu (for eksempel 2-4 år etter publisering) relativt til snittet innen artikkelens fagområde i samme periode, vil både styrke fokus på artikkelens kvalitet, fjerne behovet for en nivåinndeling av tidsskrifter og stimulere til open access publisering, da det ofte er slik at open access artikler siteres oftere enn artikler i regulære tidsskrifter. UiT støtter dermed utvalgets anbefaling om at det gjøres en utredning av muligheten for innføring av en indikator som er basert på siteringer

Dersom det skal justeres i modellen før en evt. vurdering av en siteringsindikator, så bør dette gjøres for å styrke andelen open access publisering og/eller andelen internasjonalt samarbeid. Dette kan gjøres ved sterkere vektning av publikasjoner i open access tidsskrifter og med internasjonalt samarbeid.

UKP-avtaler

UiT stiller seg positiv til at basisfinansieringen kan inneholde en avtaledel Om man velger denne mekanismen, er det av stor betydning at avtalene er langsiktig og at de sees i sammenheng med øvrige styringsmekanismer. UiT vil fraråde systemer som bygger mer på byråkrati. Derfor må det arbeides videre med hvordan dette systemet skal virke og hvordan det skal kobles til finansiering.

Avtalens målsettinger og virkemidler skal slik forslaget ligger, avstemmes mot nasjonale målsettinger og virkemidler, men for å sikre autonomien som utvalget fremhever, er det avgjørende at det er institusjonenes egne virksomhetsmål som skal gjennomføres.

Samfunnsoppdraget som legges til grunn for virksomheten i institusjonene, må være et offentlig anliggende, noe som gjøres til gjenstand for kontinuerlig debatt og meningsutveksling i offentligheten, mer enn det er en byråkratisk kontrollmekanisme. Det må være en kontrakt som inngås mellom institusjonene, deres politiske oppdragsgivere og den interesserte offentligheten. Oppfølgingen av dette samfunnsoppdraget fra UH-institusjonene, ansvarlige myndigheter og andre interessenter må i større grad enn i dag være kunnskapsbasert og basert på faglige vurderinger.

Vennlig hilsen

Lasse Lønnum
universitetsdirektør

—

Eli Margrete Pedersen
økonomidirektør

eli.m.pedersen@uit.no
77 66 03 13

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur